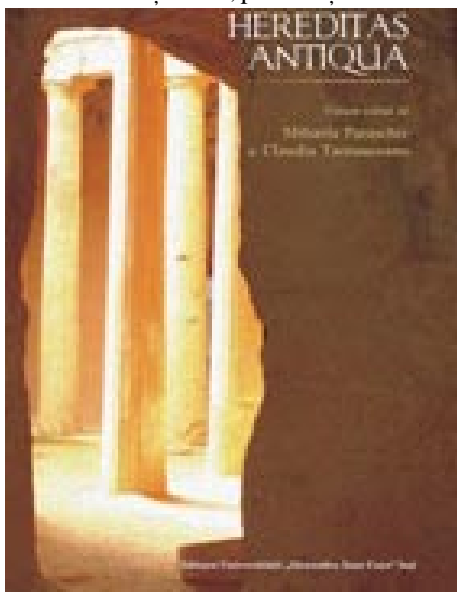

MODELE PERENE

CLAUDIU T. ARIEȘAN

(I) Admirabilul magistru clasicist al Moldovei, profesorul și cărturarul **Traian Diaconescu**, își surprinde plăcut apropiată cu două volume de filigranate micropoeme intitulate sugestiv **Anotimpul Acropolei** și **Meridianul Socrate** (ambele apărute la editura Ars Longa din Iași în 2009). Traducător versat și multipremiat din latină în română dar și din poezia română în latină, filologul clasic prieten al muzelor deschide acum seria unor creații originale scrise în deceniile anterioare, distinse prin cultul ideilor ce-l apropie de Blaga, Ion Barbu sau G. Călinescu dar și prin "rafinamentul modern al expresiei. Transfigurarea Eladei în literatura română se îmbogățește acum, tipologic și axiologic, cu un univers imaginar nou, în care omul contemporan își descoperă ființa și călătorește cu sinele său etern". Permeate de cultură autentică, filtrând o sensibilitate matură, poemele ilustrează un spectacol intelectual fermecător, încercând imaginarul poetic de *fatum* și trăire luminoasă. Iată câteva exemple de arheologie spirituală și modelare *sui generis* a esențelor mito-poetice: "Moiră/Clătina facla speranței/Și văd pe Euridice/În neguri./Frumoasă /E clipa/Și-un vânt metafizic aleargă/Prin Lume"; "Pasărea/Phoenix/Se rotește peste istorie/Își face cuib/În sufletul nostru/Și-n crengi de magnolie"; "Fac/Din metafore/Iesle/Și aștept să se nască/Hristos". De mult nu am citit poezie care să îmi placă atât de complet.

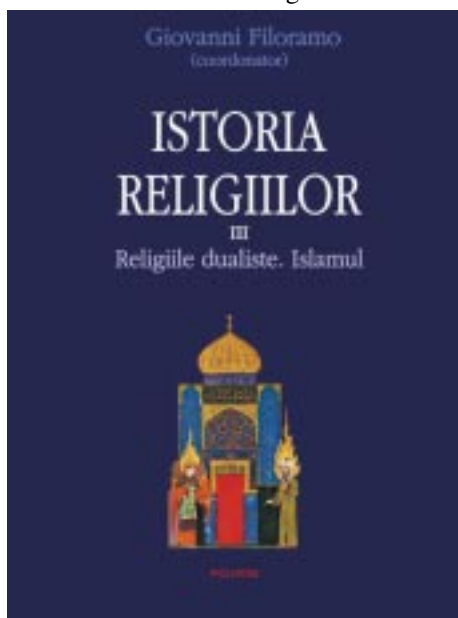
(II) Rămânând la Iași, menționăm un volum de referință editat de Catedra de Limbi Clasice, Italiană și Spaniolă în colaborare cu Lectoratul de Neogreacă: **Hereditas Antiqua**, editori Mihaela Paraschiv și Claudia Târnușeanu, Editura Universității "Al. I. Cuza", Iași, 2009, 340 p. Dedicată, așa cum arată genericul, receptării moștenirii antice, culegerea de studii reunește comunicările participanților la Sesiunile științifice ale Catedrei din 2007 și 2008, precum și lucrări ale

unor colegi clasiști din alte centre universitare. Cele 30 de texte (dintre care aproape jumătate se plasează sub semnul "bimilenarului ovidian" împlinit de la exilarea sulmoenezului la Tomis) acoperă toată gama umanioarelor de calitate: lingvistică, istoria limbii, traduceri, hermeneutici, analize și sinteze literare dedicate unor autori laici sau creștini. Contributorii sunt așadar "cadre didactice universitare, doctoranzi și chiar studenți pasionați de cercetarea Antichității greco-latine și a valențelor ei proteice în cultura și spiritualitatea europeană". O lecție de interpretare modernă și lucidă a modelelor universale consacrate.

(III) Continuă în ritm susținut apariția tomurilor din cea mai importantă sinteză

de istoriografie a sacrului de la Mircea Eliade încoace tradusă la noi. Cel mai recent este **Istoria religiilor**, coord. Giovanni Filoramo, vol. III, (Religiile dualiste. Islamul), trad. Hanibal Stănculescu, Polirom, Iași, 2009, 430 p. După cele două volume anterioare dedicate religiilor antice, respectiv "abrahamică" (iudaismul, creștinismul) a venit rândul islamului dar și al gnozei, maniheismului și celorlalte dualisme iraniene care au trăit și un destin medieval aparte, variantele cathară și bogomilică interesând în cea mai mare măsură. Izolarea lor tipologică are doar motive editoriale iar monografiile rezultate

au valoare în sine, subliniind elementele de contingență cronologică ori durabilitate în lumea modernă. De altfel autorii (Kurt Rudolph, Giulia Sfameni Gasparro, Sergio Noja, Albert Ventura, Khaled Fouad Allam și Filoramo însuși) reușesc performanța unei contextualizări perfecte a continuității sau fracturilor din cele două arii orientale acoperite, insistând asupra impactului enorm avut de dualism ca *forma mentis* în spațiul european și asupra complexității doctinelor islamice, atât de controversate prin manifestările lor în recentii ani ai paideumei mondiale.

(IV) Și pentru că vorbim de repere individualizate, un remarcabil omagiu pentru titanul autohton al "devenirii întru ființă" sunt cele două volume ce marchează **Modelul cultural Noica**, ediție de Marin Diaconu, pref. Eugen Simion, Fundația Națională pentru Știință și Artă, București, 2009, 609 p. Prilejuită de centenarul aniversat de la nașterea filozofului din Păltiniș, antologia adună zeci de mărturii, amintiri, scrisori, crochiuri biografice și frânturi din existența celui mai peripatetic magistru din spațiul românesc modern. Cu atât mai importantă se arată inițiativa de față cu cât discipolii săi mai vizibili și mai zgomotoși nu au omagiat la fel de convingător rotunda împlinire seculară. Noi timișorenii suntem reprezentați în această pleiadă memorialistică de trei nume reprezentative pentru tot atâtea sfere ale cunoașterii, îmbrățișate unanim de autorul proiectului *Mathesis*, dorit corolar al științei universale și completudinale. E vorba de medicul psihiatru Mircea Lăzărescu, de latinistul Dan Negrescu și de inginerul Dumitru Daba care au avut, în timp, șansa unor "întâlniri admirabile" cu marele cărturar și magistru, fie direct ca primii doi, fie pe calea corespondenței scrise. Mărturiile lor oneste și calde recompun mozaicat portretul unui model major al spiritualității noastre, atât de vital și azi pentru toți cei ce vor să evolueze cu adevărat în minte și duh.